



prof. dr. Elmedin Muratbegović, doc. dr. Vesna Šućur - Janjetović

PROTOKOL SA STANDARDIMA ZA MONITORING U SJENI STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV NASILJA NAD DJECOM U BiH 2012-2015

maj, 2013. godine

PROTOKOL

SA STANDARDIMA ZA MONITORING U SJENI

STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV NASILJA NAD DJECOM U BIH 2012-2015

Projekat implementira:



Udruženje VESTA

PC Korzo, Đorđa Mihajlovića 4
Tuzla 75000, Bosna i Hercegovina
www.vesta.ba

Partner u realizaciji:



Udruženje Zemlja djece

Klosterska 15
Tuzla 75000, Bosna i Hercegovina
www.zemljadjece.org

Pridruženi partner:



Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH



Ovaj projekat finansira
Europska unija

Ovaj dokument je nastao uz pomoć Europske unije. Sadržaj ovog dokumenta je iskuljučiva odgovornost Udruženja Vesta i ni u kom slučaju ne predstavlja stanovišta Europske unije.

Naziv publikacije: Protokol sa standardima za monitoring u sjeni Strategije za borbu protiv nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini 2012-2015

Projekat: Jačanje uloge organizacija civilnog društva u monitoringu državne Strategije za borbu protiv nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini

Autori:

prof. dr. Elmedin Muratbegović, Univerzitet u Sarajevu

doc. dr. Vesna Šućur Janjetović, Univerzitet u Banja Luci

Urednik: Dragana Bulić, Udruženje VESTA

Priprema publikacije: Udruženje VESTA

Grafička obrada: Studio PROGRES d.o.o. Tuzla

Tiraž: 100 primjeraka

SADRŽAJ

Uvod.....	4
Nasilje nad djecom – kritički osvrt na problem.....	5
Proaktivni programi – perspektive	9
Monitoring u sjeni – mehanizam praćenja.....	11
Monitoring u sjeni – matrica pitanja „Q26”.....	12
Formular za monitoring u sjeni	19

Uvod

Monitoring u sjeni, kao specifičan vid praćenja rada i aktivnosti na polju socijalno osjetljivih programa, korišten nerijetko od strane nevladinog sektora, danas predstavlja savremeni standard u domenu praćenja aktivnosti vladinih tijela. Možemo zasigurno konstatovati da je ovakav način praćenja važan dio i upravljanja provedbom ***Strategije borbe protiv nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini***. Ovakav način praćenja „u sjeni“ podrazumjeva procjenu napretka u odnosu na rezultat koji se očekuje od izvještajnih jedinica, naslonjen na zvanične izvještaje vladinih institucija, ali i unaprijed očekivanih rezultata koji su rezultat saradnje vladinog i nevladinog sektora u Bosni i Hercegovini. Proces monitoringa pomaže i davaocima i korisnicima da provjere da li se Strategija odvija onako kao što je planirano.

Ovako kreirana kontrola procesa ima odlike i tzv. šireg participatornog monitoringa jer, pored kreatora Strategije, uključuje i zapažanja subjekata izvještajnih jedinica kao i NVO sektora koji na ovakav način razvija sopstveni mehanizam praćenja vladinih razvojnih projekata, kakav je i ***Strategija borbe protiv nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini za period od 2012. do 2015. godine***.

Monitoring u sjeni omogućava da se čuje glas korisnika (djece, njihovih roditelja ili staratelja). On predstavlja dopunu statističkih podataka koje državne institucije najčešće koriste kod predstavljanja rezultata određenog programa ili strategije. Ovakva vrsta praćenja od strane NVO-a pomaže široj javnosti da stekne objektivniju sliku o onom što Država čini ili ne čini dovoljno na polju zaštite prava djeteta, kada je u pitanju problem nasilja nad djecom.

Pomenutim monitoringom, pokušat ćemo analizirati dostignuća vladinog sektora na polju realizacije pomenute strategije prateći njene fundamentalne izvedene ciljeve kao što su: zabrana bilo kojeg vida diskriminacije; obaveznost intervencije; podrške porodici odnosno djelovanje u najboljem interesu djeteta; povjerljivost podataka; zaštita ličnosti djeteta; postizanje efektivne zaštite.

Nasilje nad djecom – kritički osvrt na problem

Cilj svakog modernog i demokratskog društva je osiguravanje optimalnog okruženja za rast i razvoj djeteta. Uspostavljanje takvog okruženja za djecu podrazumijeva i uspostavljanje odgovarajućeg sistema zaštite djece od nasilja uopšte koji se realizuje kroz raznovrsne društvene aktivnosti. Nasilje, zloupotreba ili zlostavljanje djeteta obuhvata sve oblike fizičkog i emocionalnog zlostavljanja, seksualnu zloupotrebu, zanemarivanje ili nemaran postupak, komercijalnu ili drugu eksploraciju, što dovodi do stvarnog ili potencijalnog narušavanja zdravlja djeteta, njegovog preživljavanja, razvoja ili dostojanstva u okviru odnosa, koji uključuju odgovornost, povjerenje ili moć. Raznovrsne društvene aktivnosti podrazumijevaju prije svega uspostavljanje sistema za provođenje zaštitnih intervencija u konkretnim slučajevima nasilja nad djecom, zatim organizovanje i neposredno sprovodenje preventivnih aktivnosti usmjerenih na sprečavanje i iskorjenjivanje različitih oblika nasilja nad djecom te sistem sprečavanja i kažnjavanja počinilaca nasilja nad djecom. Ono što predstavlja vječiti izazov za stručnu i širu javnost je definitivno dilema koja glasi: "kako i na koji način različiti složeni društveni sistemi utiču na prevenciju nasilja nad djecom?".

Nasilje i surovo izrabljivanje djece kao društveno-istorijska kategorija, poznato je još od najstarijih vremena. Fizičko i psihičko nasilje nad djetetom i njegovo izrabljivanje stoljećima je bilo sastavni dio roditeljske „vlasti“ nad djetetom. Već su se tokom 19. stoljeća u krivičnim zakonima mnogih zemalja pojavljivala određenja krivičnih djela kojima je bio cilj da efikasnije zaštite dijete od takvih ponašanja odraslih koja ugrožavaju život, tjelesni integritet, zdravlje, seksualnu sferu ili odgoj maloljetnika. Bilo je očito da odgovarajuće odredbe tadašnjih krivičnih i građanskih zakona nisu mogle pružiti dovoljnu zaštitu djeci i omladini.

Kompleksnost problema "nasilja nad djecom" kao pojave, neosporno ukazuje na potrebu za interdisciplinarno djelovanje, ali i za diferencirane društvene reakcije. Tačnije, ovdje govorimo o intervencijama koje preduzimaju različite institucije zadužene za osiguranje osnovnih prava djeteta, odnosno o intervencijama koje zavise od oblika i forme nasilja, te od djelotvornosti akcija preduzetih s ciljem da se zaštite djeca. Ove akcije većinom posmatramo kroz izvještaje organa formalne socijalne kontrole i običnio ih

prepoznajemo kao krivično gonjenje izvršilaca nasilja nad djecom. Nešto rjeđe, prepoznajemo ih i kao direktne mjere pomoći i zaštite ili kao posebne mjere prevencije nasilja nad djecom. Mnogi međunarodni akti sadrže odredbe kojima se naglašava potreba zaštite od strane ovih institucija. Bračni i porodični odnosi predstavljaju predmet ustavne regulative u svim savremenim državama. Zaštitni objekat ove grupe jesu brak i porodica, pa se i krivična djela mogu podijeliti na krivična djela protiv braka i krivična djela protiv porodice.

Osnovna karakteristika krivičnopravne zaštite braka u savremenim evropskim državama jest sužavanje zone kažnjivosti u toj oblasti. Krivičnopravna zaštita braka obuhvata samo kršenja principa monogamnosti braka i prevarna postupanja prilikom zaključenja braka. Ostala djela iz ove grupe spadaju u krivična djela protiv porodice. Pri tome, krivično pravo ne štiti porodicu kao totalitet već se štite samo određena egzistencijalna prava i suštinski odnosi između pojedinih članova te zajednice (pravo jednog lica da živi i da se vaspita u jednoj porodici i pravo na obezbjeđenje materijalne i druge egzistencije u porodici).

Kada je riječ o našoj zemlji, krivično djelo zlostavljanje i zapuštanje maloljetnika, spada u krivična djela protiv braka i porodice. Brak i porodica predstavljaju osnovne ćelije svakog društva u okviru kojih se stvaraju uslovi za normalan razvoj svake ličnosti. Zbog toga postoji interes društva da se obezbijede uslovi za razvoj i opstanak ovih institucija, te da se one zaštite od onih ponašanja koja ih povređuju ili ugrožavaju. Zajednički pokazatelji koji se odnose na problem nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini poslije rata nisu ni postojali ili su bili dio aktivnosti pojedinih entuzijastičnih nevladinih organizacija. Tek 2006-te godine u okviru Inicijalnog izvještaja o nasilju nad djecom se pojavljuju prvi objedinjeni, i u to vrijeme relevantni, podaci o nasilju nad djecom. Iako, poprilično obogaćen deskriptivnim informacijama koje su kao takve bile jako teško dostupne ozbiljnog analitičkom osvrtu, možemo konstatovati da se radilo o prvom sistematskom pokušaju države da stvori jedinstvenu metodologiju za prikupljanje podataka o problemu nasilja nad djecom.

Ovaj Izvještaj usvojen je nakon donošenja Akcionog plana za djecu BiH 2002-2010 i usvojen od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine 2006. godine. Ono što je

upečatljivo je zasigurno i činjenica da prevenciju nasilja nad djecom, posebno u Bosni i Hercegovini, ali i šire, posmatra kao dio sistema zaštite djece od nasilja koji većinom uključuje aktivnosti najvažnijih institucionalnih sistema kao što su: obrazovanje, zdravstvena zaštita, socijalna zaštita, pravosuđe i policija. Upravo stoga, većina vladinih studija prave osvrт u odnosu na pomenute sektore djelovanja, analizirajući najfrekventnije mjere slučajeva prevencije nasilja nad djecom koje se provode u ovim sektorima zaštite u Bosni i Hercegovini.

Vodeći se pomenutim, u narednoj tabeli predstavljamo institucije koje bi trebale biti uključene kao nosioci aktivnosti na provedbi aktivnosti u cilju suprostavljanja fenomenu nasilja nad djecom u BiH (vidi Tabela 1.).

Tabela 1: Institucije koje bi trebale biti uključene u provedbu Strategije

DRŽAVNI NIVO					
<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo pravde BiH • Ministarstvo civilnih poslova • Ministarstvo vanjskih poslova • Ministarstvo sigurnosti BiH • Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH • Tužilaštvo BiH 	<ul style="list-style-type: none"> • Visoko sudska i tužilačko Vijeće • Regulatorna agencija za komunikacije • Vijeće za štampu BiH • Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH • Mediji 				
BRČKO DISTRIKT					
ENITETSKI NIVO					
<ul style="list-style-type: none"> • Pravosudna komisija Brčko Distrikta • Odjel za obrazovanje Brčko Distrikta • Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta • Pododjel za socijalnu zaštitu Brčko Distrikta • Policija Brčko Distrikta • Mediji 	<table border="0"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">FBiH</th><th style="text-align: center;">RS</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo pravde FBiH • Ministarstvo zdravstva FBiH • Federalno ministarstvo rada i socijalne politike • Centar za edukaciju sudija i tužitelja u FBiH • Federalno ministarstvo obrazovanja • Ministarstvo unutrašnjih poslova FBiH • Tužilaštva i sudovi (FBiH) • Mediji </td><td> <ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo pravde RS • Ministarstvo zdravstva i socijalne zaštite RS • Centar za edukaciju sudija i tužitelja u RS • Ministarstvo prosvjete i kulture RS • Ministarstvo za porodicu, omladinu i sport • Republički pedagoški zavod RS • Ministarstvo unutrašnjih poslova RS • Tužilaštva i sudovi (RS) • Centri javne bezbjednosti • Mediji </td></tr> </tbody> </table>	FBiH	RS	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo pravde FBiH • Ministarstvo zdravstva FBiH • Federalno ministarstvo rada i socijalne politike • Centar za edukaciju sudija i tužitelja u FBiH • Federalno ministarstvo obrazovanja • Ministarstvo unutrašnjih poslova FBiH • Tužilaštva i sudovi (FBiH) • Mediji 	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo pravde RS • Ministarstvo zdravstva i socijalne zaštite RS • Centar za edukaciju sudija i tužitelja u RS • Ministarstvo prosvjete i kulture RS • Ministarstvo za porodicu, omladinu i sport • Republički pedagoški zavod RS • Ministarstvo unutrašnjih poslova RS • Tužilaštva i sudovi (RS) • Centri javne bezbjednosti • Mediji
FBiH	RS				
<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo pravde FBiH • Ministarstvo zdravstva FBiH • Federalno ministarstvo rada i socijalne politike • Centar za edukaciju sudija i tužitelja u FBiH • Federalno ministarstvo obrazovanja • Ministarstvo unutrašnjih poslova FBiH • Tužilaštva i sudovi (FBiH) • Mediji 	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo pravde RS • Ministarstvo zdravstva i socijalne zaštite RS • Centar za edukaciju sudija i tužitelja u RS • Ministarstvo prosvjete i kulture RS • Ministarstvo za porodicu, omladinu i sport • Republički pedagoški zavod RS • Ministarstvo unutrašnjih poslova RS • Tužilaštva i sudovi (RS) • Centri javne bezbjednosti • Mediji 				
Institucije Ombudsmana u BiH					
KANTONALNI NIVO					
<ul style="list-style-type: none"> • Kantonalna Ministarstva zdravstva • Kantonalna ministarstva za rad i socijalnu politiku • Kantonalna ministarstva obrazovanja • Kantonalni pedagoški zavodi • Kantonalna ministratsva unutrašnjih poslova • Kantonalna ministarstva pravde • Kantonalna tužilaštva i sudovi 					

NEVLADINE ORGANIZACIJE (mreža nevladinih organizacija koje rade sa djecom i za djecu)

- Mreža NVO BiH 'Snažniji glas za djecu' sa članicama: UG Zdravo da ste Banjaluka; HUG Naša djeca Sarajevo; UG Budućnost Modriča; UG Svetionik Prijedor; UG Sretni Romi Tuzla; Udruženje Zemlja djece Tuzla; UG Udruženje za mentalno nedovoljno razvijena lica Banjaluka; UG Budimo aktivni Sarajevo; UG Centar za prava djeteta Konjic, UG Fondacija lokalne demokratije Sarajevo, UG Naša djeca Zenica, UG centar za obrazovne inicijative Step by Step Sarajevo; UG Sunce nam je zajedničko Trebinje, Udruženje Vesta Tuzla, Udruženje Sunce Mostar,
- Biro za ljudska prava Tuzla
- Caritas - Prihvatilište za žene i djecu „Mirjan“ Mostar,
- Centar informativno pravne pomoći Zvornik,
- CPRC- Sarajevo
- LA strada
- LARA Bijeljina
- Medica Zenica
- MFS EMMAUS
- Nova generacija Banja Luka
- nekolicina nevladinih organizacija koje su prošle na GRANTU za smještaj domaćih žrtava trgovine i nasilja
- Mreža NEVAC
- Otaharin Biljenina
- Udržene žene Banja Luka,
- Udrženje porodičnih terapeutica „Pro familia“ Banja Luka,
- Udrženje žena „Nada“ Prijedor,
- Udrženja hraniteljskih porodica u BiH
- Udrženja samohranih i jednoroditeljskih porodica u BiH
- Vaša prava BiH
- Vive žene Tuzla,
- XY Asocijacija za reproduktivno zdravlje
- Žena BiH Mostar
- Žene sa Une
- Ženski centar Trebinje (organizacije ili centri gdje ce pruža podrška djeci žrtvama nasilja)
- MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE koje djeluju na teritoriji BiH- 'Grupa za zaštitu prava djeteta' sa članicama Save the Children International, SOS Dječija sela BiH, Hope and Homes for Children, UNICEF, World Vision

..... i ostale NVO koje implementiraju neki od održivih projekata namjenjenih „zaštiti prava djeteta uopšte“.

OBRAZOVNE INSTITUCIJE

- Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu
- Visoka škola unutrašnjih poslova Banja Luka
- Pravni fakulteti u Bosni i Hercegovini
- Odsjeci za socijalni rad fakulteta u Bosni i Hercegovini
- Pedagoški ili nastavnički fakulteti u Bosni i Hercegovini
- Edukacijsko-rehabilitacijski fakulteti u BiH
- Fakulteti za sport u Bosni i Hercegovini
- Odsjeci za žurnalistiku fakulteta u Bosni i Hercegovini
- Nastavni odsjeci pri likovnim i muzičkim akademijama
- Predškolske institucije
- Osnovne škole
- Srednje škole

JAVNE INSTITUCIJE

- Centri/ službe za socijalni rad
- Institucije i ustanove zdravstvene zaštite
- Centri za zbrinjavanje djece sa posebnim potrebama
- Domovi za djecu bez roditeljskog staranja
- Dnevni centri za djecu
- Disciplinski centri za maloljetnike
- ostale Javne institucije koje se bave navedenom problematikom

Proaktivni programi – perspektive

Pitanje prevencije nasilja nad djecom u posljednjih desetak godina u Bosni i Hercegovini, sve više uključuje i djelovanje civilnih organizacija, odnosno profesionalnih udruženja i udruženja građana koji također mogu biti važan činilac u suprostavljanju ovoj pojavi. Vladini programi, na svim nivoima vlasti u BiH, uglavnom su završavali opštim socijalnim aktivnostima koji su se zadržavali na programima primarne prevencije i teško je bilo moguće izmjeriti efekte bilo kojeg od implementiranih preventivnih programa. Međutim, izradom jedinstvenih izvještaja o problemu nasilja nad djecom iz svih izvještajnih jedinica i sa svih nivoa vlasti prema identičnoj metodologiji od 2008. godine, ukazuje na konstataciju da postoji napredak u ovom segmentu.

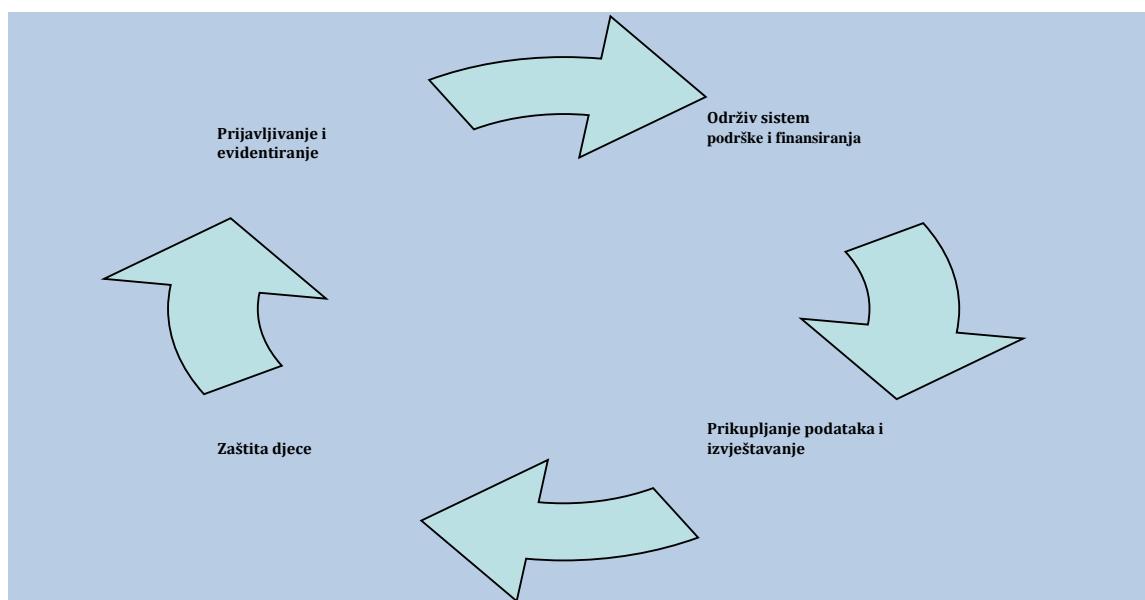
Imajući u vidu dati problem, potrebno je uz sve pomenuto posebno naglasiti ulogu medija koji se pojavljuju kao javni komunikacijski prostor kroz koji se sve više u Bosni i Hercegovini kreira javno mišljenje i određuje odnos društva u cjelini (kreira odnos javnosti) i prema problemu nasilja nad djecom. Aktivnosti RAKa i Vijeća za štampu u BiH nam daju nadu da će ovaj problem u narednom periodu, putem različitih odredbi kodeksa i samoregulacije, s medijske strane biti adekvatno tretiran i proaktivno praćen. Kodeks nema snagu zakona, tako da se intervencije RAKa i Vijeća za štampu svode samo na preporuke. Ako ovako ostane, želja za senzacionalizmom i dalje će biti jača od potrebe zaštite djeteta i njegove privatnosti.

Preventivne aktivnosti u Bosni i Hercegovini, kada je u pitanju fenomen nasilja nad djecom se uglavnom zadržavaju na opštim primarnim programima koji su tematski najčešće naslonjeni na: prepoznavanje uloge obrazovnog i zdravstvenog sistema najviše u oblasti primarne prevencije; aktivnosti organa pravosuđa koji imaju posebnu ulogu dominantnu u okviru pravnog sistema u kojem se primjenjuju uglavnom zaštitna prevencija u konkretno otkrivenim slučajevima nasilja nad djecom, odnosno, pravna zaštita koja podrazumijeva primjenu represivnih mjera u odnosu na osobe koje vrše nasilje nad djecom („represija u funkciji prevencije“).

Proces prevencije nasilja nad djecom uključuje aktivnosti više sistema za zaštitu djece i više različitih institucija i nivoa vlasti (zakonodavnih i izvršnih: parlamenti, skupštine, ministarstva države, entiteta i kantona, Brčko distrikt BiH). Naglašavamo eksplisitno ulogu sigurnosnih službi (policija), sudova i tužilaštva (pravosuđe), te različitih zdravstvenih institucija, zavoda, bolnica, domova zdravlja, centara za mentalno zdravlje i dr. (zdravstvo), porodična savjetovališta, centara za socijalni rad, različitih zavoda, domova za zaštitu i zbrinjavanje djece, sigurnih kuća i dr. (socijalna zaštita), predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola (obrazovne institucije) uz značajno učešće organizacija civilnog društva, te pisanih i elektronskih medija uključujući i informacijski (cyber) prostor.

Upravo stoga, pristupili smo izradi monitoring matrice, kojom ćemo pokušati doprinijeti ažurnijem i svrsihodnjem djelovanju vladinih institucija kada je u pitanju problem nasilja nad djecom. Ovakva vrsta praćenja rada vladinog sektora od strane civilnog sektora može se smatrati u neku ruku „monitoringom u sjeni“. S tim u vezi, koristit ćemo metodologiju koja je predviđena u Strategiji za borbu protiv nasilja nad djecom u BiH, sa otklonom na „problemski orijentisan pristup“ kako je dato na slijedećoj šemi (vidi Shema 1).

Shema 1: Problemski pristup strateškog tretiranja nasilja nad djecom u BIH



Monitoring u sjeni – mehanizam praćenja

U svrhu monitoringa u sjeni, uspostavljen je Nezavisni Monitoring Tim, sastavljen od 6 renomiranih organizacija civilnog društva/ nevladinih organizacija iz BiH, odabranih na osnovu javnog poziva, a u skladu sa kriterijima koji su se, osim iskazanog interesa za članstvo u Timu, odnosili na organizacione ekspertize, kapacitete organizacije i geografsko područje djelovanja.

Nezavisni Monitoring Tim čine:

- UG 'Zemlja djece' Tuzla
- SOS Dječija sela BiH
- Udruženja 'Centar za prava djeteta' Konjic
- UG 'Otaharin' Bijeljina
- Udruženja 'Nova generacija' Banja Luka
- Hope and Homes for Children BiH i
- Udruženje Vesta H.O. Tuzla¹

Cilj uspostave NMT je:

1. pravovremeno, koordinisano, kvalitetno i neovisno prikupljanje podataka i izvještavanje o sprovedbi Strategije za borbu protiv nasilja nad djecom u BiH 2012-2015 i
2. uspostava i održavanje institucionaliziranog dijaloga sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH, te državnim Monitoring Timom za praćenje Strategije.

Međusobni odnosi, saradnja, te vrsta i obim aktivnosti koje će NMT i njegove članice sprovesti u svrhu praćenja i pripremi Izvještaja u sjeni o sprovedbi Strategije za borbu protiv nasilja nad djecom 2012-2015, regulisani su Protokolom o saradnji članica Nezavisnog Monitoring Tima, koji je potpisana 20. februara 2013. godine.

Uspostava i djelovanje Nezavisnog Monitoring Tima je podržano i od strane nadležnog Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine (07-37-379-1/13), te regulisano Protokolom o međusobnoj saradnji od 20.02.2013. godine.

¹ U svojstvu implementatora projekta, Udruženje Vesta je, skupa sa navedenim organizacijama članicama, potpisnica Protokola o saradnji NMT-a, u kojem ima ulogu koordinatora i administrativno-konsultativne podrške.

Monitoring u sjeni – matrica pitanja „Q26”

Monitoring u sjeni, sadržavao bi osnovna pitanja koja konkretno mogu „izmjeriti stvarni napredak” u ovoj oblasti. Stoga ćemo pitanja pokušati što preciznije formulisati, dovodeći ih u vezu sa oblastima datim u Strategiji, ali i šire.

Pitanja koja je neophodno definisati, sadrže dvadeset i šet fundamentalnih pitanja koje simbolički nazivamo „Q26”, a pitanja se odnose na sljedeće:

Q1

Da li su vladine institucije upoznate sa državnom Strategijom za borbu protiv nasilja and djecom u BiH 2012-2015?

- Znaju li koje su obaveze njihove institucije vezano za implementaciju Strategije?
- Da li su vladine institucije u svom budžetu izdvojile finansijska sredstva za provedbu Strategije?
- Da li je izrađena Preporuka ili Uputstvo kojim državni organi koji kreiraju Strategiju s istom upoznaju entitetske i ostale administrative nivoje vlasti u BiH?

Q2

Da li su vladine institucije planirale izraditi/ili je sprovedena i izrađena analiza zakona kojima se tretira nasilje nad djecom i na koji način planiraju osigurati dostupnost analize (štampanjem izvještaja, objavljivanjem na web stranicama i slično)?

Q3

Da li se planira, i u kojim vremenskim razmacima referentnog perioda provedbe Strategije, ispitati usklađenost važećih zakona u Bosni i Hercegovini sa osnovnim međunarodnim propisima u oblasti zaštite djece od nasilja. Ova analiza podrazumjeva kvalitativni osvrt na:

- Q3a Krivično-pravnu analizu u odnosu na problematiku nasilja nad djecom
- Q3b Porodično-pravnu analizu u odnosu na problematiku nasilja nad djecom
- Q3c Zdravstvenu zaštitu u odnosu na problematiku nasilja nad djecom
- Q3d Socijalnu zaštitu u odnosu na problematiku nasilja nad djecom
- Q3e Programe obrazovanja na svim nivoima u odnosu na problematiku nasilja nad djecom

Q3f Posebno pitanje vladinim organizacijama se tiče načina na koja vladina tijela planiraju izraditi izvještaje o njihovoj usklađenosti, na osnovu kojih planiraju izraditi prijedloge za izmjene i dopune zakona u ovom pravcu?

Q4

Da li su u dovoljnoj mjeri razrađene odredbe u krivičnom zakonodavstvu koje se odnose na problem nasilja nad djecom u cilju djelotvornije krivično-pravne zaštite djece?

- Na koji način se vrši evaluacija?
- Koliko često?
- Na koji način se obavještava stručna javnost?
- Na koji način se upoznaje šira javnost?

Q5

Da je izrađen Protokol o postupanju u slučaju nasilja nad djecom koji će sadržavati zakonom prihvaćenu definiciju nasilja nad djecom, obaveze i odgovornosti nadležnih državnih tijela i drugih faktora koji učestvuju u njegovom sprječavanju, otkrivanju, suzbijanju i pružanju zaštite, te oblike, način i sadržaj saradnje (interdisciplinarni pristup)?

- Na kojim nivoima vlasti je urađena?
- Da li se osigurala njegova dostupnost široj javnosti?

Q6

Da li je planirana izrada stručne analize stanja i educiranosti djelatnika/ca policije, sudova, centara za socijalni rad, bolnica, ustanova primarne zdravstvene zaštite, predškolskih, osnovnoškolskih, srednjoškolskih, visokoškolskih ustanova i medija o problematici nasilja nad djecom. (posebno vodeći računa o istraživanjima i edukacijama koje su se provodile u navedenim tijelima)?

- Da li je urađena kvalitativna analiza programa obuke i provjere njenih efekata na spoznaju stručnjaka koji su je pohađali?
- Na koji način se izvještava o dobijenim rezultatima ovakve analize?
- Da li postoji način dobijanja „upotrebljene vrijednosti“ ovakvih analiza na unapređenje svakodnevne prakse u organima formalne socijalne kontrole?

Q7

Da li je izrađen program cjeloživotnog sistematično usmjeravanog obrazovanja na univerzitetima?

- Svih osoba koje rade na provedbi odredbi zakona u Bosni i Hercegovini (na svim nivoima vlasti) kojima se tretira i sankcioniše nasilje nad djecom;
- Ostalih osoba koje rade na pružanju usluga i podrške u slučajevima nasilja nad djecom;
- Osoba zaduženih za informisanje i senzibilizaciju javnosti za problematiku nasilja nad djecom:
 - policija,
 - ljekari,
 - patronažne sestre,
 - patronažni medicinski tehničari,
 - prosvjetni kadar,
 - socijalni radnici,
 - psiholozi (naročito oni u službama primarne zdravstvene zaštite – domovi zdravlja i sl...)
 - defektolozi,
 - pravosudni dužnosnici,
 - ostali državni službenici
 - novinari ...

Q8

Da li je posvećena posebna pažnja izradi programa za edukaciju zaposlenih u predškolskim, osnovnoškolskim, srednjoškolskim i visokoškolskim ustanovama o svim pitanjima vezanim uz nasilje nad djecom?

Q9

Da li su izrađeni programi psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja nad djecom?

- Da li su ti programi podržani adekvatnim preporukama za provedbu tretmana?
- Da li su izrađeni posebni programi namijenjeni za recidiviste?
 - Odrasle izvršioce?
 - Djecu izvršioce?

Q10

Da li su izrađeni programi psihosocijalnog tretmana djece žrtava različitih oblika nasilja?

Q11

Da li su u primjeni Smjernice/ uputstva ili sl. za prevenciju nasilja i praćenja slučajeva nasilja nad djecom u rezidencijalnim ustanovama, usmjerene poboljšanju uslova za smještaj u istim?

- U domovima za djecu bez roditeljskog staranja?
- U zavodima za djecu sa posebnim potrebama?
- U maloljetničkim zatvorima?

Q12

Da li je izrađen i štampan adresar svih ustanova, organizacija i ostalih institucija koje pružaju pomoć, podršku i zaštitu djece žrtava nasilja?

- Na koji način je vladin sektor osigurao (ili planira osigurati) njegovu dostupnost najširem krugu osoba?

Q13

Da li je preciziran model kojim se želi sugerisati i strateški tretirati mјera označavanja oznakom *HITNO* sve sudske predmete o nasilju nad djecom?

- Na koji način se osigurava ova strateška mјera?

Q14

Na koji način je predviđeno poticanje uklanjanja svih stereotipa o nasilju nad djecom, vodeći posebno računa o medijima i programima predškolskih, osnovnoškolskih, srednjoškolskih i visokoškolskih ustanova, kao i njihovoj ulozi u uklanjanju tradicionalnih stereotipa o nasilju nad djecom?

Q15

Da li se u Strategiji posebno vodilo računa o tome da se osigura dostupnost informacija o problematici nasilja nad djecom tzv. osjetljivim skupinama osoba i/ili marginalizovanim pojedincima i grupama?

- žene i djeca s invaliditetom,
- žene migrantice sa djecom,
- žene i djeca pripadnici pojedinih manjinskih skupina
- siromašne porodice
- žene i djeca iz ruralnih područja
- jednoroditeljske porodice
- hraniteljske i usvojiteljske porodice
- oboljeli od PTSP-a i članovi njihovih porodica i slično...

- ostale ranjive kategorije
 - djeca bez roditeljskog staranja u institucijama
 - djeca bez roditeljskog staranja u hraniteljskim porodicama
 - djeca sa posebnim potrebama u institucijama
 - djeca u skuobu sa zakonom
 - djeca koja žive i rade na ulici
 - djeca interno raseljena lica i izbjeglice
 - djeca u kolektivnim centrima

Q16

Da li je planirano izdavati statistički godišnjak o nasilju nad djecom u BiH koji bi uključivao pravosudne i policijske statistike, statistike socijalnih i zdravstvenih ustanova i statistiku o finansijskim izdvajanjima vezanim za društveni odgovor na problem nasilja nad djecom ?

- Na državnom nivou?
- Distrikt Brčko BH?
- Entiteskom nivou?
- Kantonalnom?
- Općinskom nivou?

Q17

Da li je posebno planirano izrađivati godišnje izvještaje o zdravstvenim i finansijskim posljedicama nasilja nad djecom, te o broju podnesenih prijava protiv izvršioca od strane medicinskih ustanova?

- Da li je razrađen mehanizam predlaganja mjera koje bi dovele do smanjenja posljedica koje izazova fenomen nasilja nad djecom?

Q18

Da li je Strategija predviđela poticanje osnivanja multidisciplinarna porodičnih savjetovališta, tamo gdje ne postoje, i revitalizaciju postojećih, u cilju prevencije nasilja nad djecom u svim njegovim vidovima?

- Da li se vodilo računa o posebnim programima koji propagiraju afirmaciju odgovornog roditeljstva i kvalitetne brige o najmlađim članovima porodice (djeci)?
- Da li su predviđeni posebni programi podrške roditeljima i porodicama koje imaju problema sa nasiljem unutar porodice (a nasilje nad djecom je samo sastavni dio svakodnevnice)?
- Da li su predviđeni posebni programi podrške marginalizovanim grupama i porodicama koje imaju problem sa nasiljem unutar porodice, ili zbog društvenih i porodičnih prilika nalaze se u riziku od nasilja?

Q19

Da li su razrađeni programi zaštite djece u oblasti *cyber* kriminala?

- Koliko je doprinijela akcija RAKa?
- Koliko aktivnost Vijeća za štampu BIH?
- Koliko je policija napredovala u spoznaji datog fenomena?
- Koliko NVO-e?
- Da li su predviđeni budžeti za opremanje službi policije IT opremom?

Q20

Da li su Strategijom predviđeni i formirani koordinacijski timovi za borbu protiv nasilja nad djecom na općinskom nivou?

Q21

Da li je sprovedena analiza sastava i aktivnosti stručnih timova u obrazovnim institucijama koje se odnose na sprječavanje svih oblika nasilja nad djecom?

Q22

Da li je izvršena analiza koncepta samoregulacije pisanih i audiovizuelnih medija kada se radi o izvještavanju o djeci koja su počinjenici nasilja, žrtve nasilja ili svjedoci nasilja?

- Na koji način se djeca štite od tzv. „sekundarne viktimizacije“?

Q23

Da li su planirana i alocirana posebna budžetska sredstva za potrebe 'sprečavanja nasilja nad djecom'?

- Na nivou BIH?
- Brčko Distrikt BIH?
- Entiteti?
- Kantoni?
- Općine?

Q24

Da li je i na kojem nivou uspostavljena baza podataka u kojoj su evidentirani izvršiocici krivičnih djela vezanih za problem nasilja nad djecom, te

- Fizičko nasilje?
- Psihičko nasilje?
- Kombinovano?
- Seksualna zloupotreba djece?
- Dječja prostitucija ?
- Dječja pronografija?
- Ekonomski eksplorativacija?

Q25

Da li je uspostavljen mehanizam praćenja Etičkog kodeksa za istraživanja o djeci i sa djecom u BiH?

- Da li je formirana baza odobrenih i odbačenih prijedloga istraživanja?
- Da li je planirana arhiva PROJEKTNIH IZVJEŠTAJA i BROŠURA?

Q26

Da li, u cilju implementacije Strategije za borbu protiv nasilja nad djecom u BiH i/ili generalno prevencije i suzbijanja nasilja nad djecom u BiH i njegovih posljedica, vladine institucije:

- a) imaju ostvarenu saradnju sa drugim institucijama i/ ili ustanovama u cilju implementacije državne Strategije za borbu protiv nasilja nad djecom u BiH ili generalno prevencije i suzbijanja nasilja nad djecom i njegovih posljedica?
- b) .. su dio neke **formalne ili neformalne radne grupe /tijela** koje se bavi problematikom nasilja nad djecom u BiH?
- c) imaju ostvarenu saradnju sa **nevladinim sektorom**:
 - U oblasti javnog zagovaranja/ kampanja za suzbijanje nasilja nad djecom u BiH
 - U oblasti edukacije stručnjaka/ profesionalaca koji rade sa djecom
 - U oblasti obrazovanja – unaprijeđenja curiculuma škola i obrazovnih institucija
 - U oblasti direktnih servisa za djecu žrtve nasilja
 - U oblasti podrške rezidencijalnim isntitucijama
 - U sprovođenju istraživanja usmjerenih na prevenciju i suzbijanje nasilja nad djecom u BiH

**PROTOKOL
SA STANDARDIMA ZA MONITORING U SJENI**

FORMULAR ZA MONITORING²

² Formular za monitoring segmetiran u set upitnika prilagođenih za praćenje aktivnosti relevantnih institucija sistema po sektorima djelovanja i nivoima vlasti u BiH je dio Protokola i na raspolaganju u Udruženju Vesta

Q1. Da li ste i u kojoj mjeri upoznati sa državnom Strategijom za borbu protiv nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini 2012-2015?

- i. Da, u potpunosti
- ii. Djelimično
- iii. Ne

Q1.a Znate li koje su obaveze institucije u kojoj radite vezano za implementaciju Strategije?

- i. Da
- ii. Djelimično
- iii. Ne

Q1.b Da li su u budžetu Vaše institucije, za izvještajni period, izdvojena finansijska sredstva za provedbu Strategije za borbu protiv nasilja an djecom u BiH?

- i. Da
- ii. Ne

Q1.c Da li je izrađena Preporuka ili Uputstvo kojom državni organi koji kreiraju Strategiju s istom upoznaju entitetske i ostale administrativne nivoe vlasti u BiH?

- i. Da, izrađeno je Uputstvo i ono se naziva_____
- ii. U fazi izrade je Uputstvo i ono se naziva_____
- iii. Ne

Q2. Da li su vladine institucije na svim nivoima vlasti planirale izraditi analizu zakona kojima se tretira nasilje nad djecom:

a. Na nivou Vijeća Ministara (nekog od ministarstava):

- i. Da (na koji način – opcioni odgovor)

- ii. Ne, ali je planirano (kada) _____

- iii. Ne

b. Na nivou Vlada entiteta:

- i. Da (na koji način – opcioni odgovor)

- ii. Ne, ali je planirano (kada) _____

- iii. Ne

c. Na nivou kantona-županija:

- i. Da (na koji način – opcioni odgovor)

- ii. Ne, ali je planirano (kada) _____

- iii. Ne

| Q2.a Na koji način institucije vlasti planiraju osigurati dostupnost analize:

- i. Na nivou Vijeća ministara (nadležno Ministarstvo)

- a. Štampanjem izvještaja
b. Objavljinjem na WEB stranicama
c. Ostalo (dopiši): _____

- ii. Na nivou entiteta Republika Srpska:

- a. Štampanjem izvještaja
b. Objavljinjem na WEB stranicama
c. Ostalo (dopiši): _____

- iii. Na nivou entiteta FBIH

- a. Štampanjem izvještaja
b. Objavljinjem na WEB stranicama
c. Ostalo (dopiši): _____

- iv. Na nivou Distrikt Brčko

- a. Štampanjem izvještaja
b. Objavljinjem na WEB stranicama

c. Ostalo (dopiši): _____

v. Na nivou kantona u FBIH

- a. Štampanjem izvještaja
- b. Objavljivanjem na WEB stranicama
- c. Ostalo (dopiši): _____

Izdvojiti eklatantan primjer – najbolje prakse:

Kanton _____ :

Izdvojiti eklatantan primjer – uobičajene prakse u većini kantona:

Kanton _____ :

Izdvojiti eklatantan primjer – najslabije prakse:

Kanton _____ :

vi. Na nivou Općina u BIH

Izdvojiti eklatantan primjer – najbolje prakse:

Opština: _____ :

Izdvojiti eklatantan primjer – uobičajene prakse:

Opština _____ :

Izdvojiti eklatantan primjer najslabije prakse:

Opština _____ :

Q3. Da li se planira i u kojim vremenskim razmacima referentnog perioda Strategije ispitati usklađenost važećih zakona u Bosni i Hercegovini sa osnovnim međunarodnim propisima u oblasti zaštite djece od nasilja?

• Da

- Na kraju svake kalendarske godine
- Na polovini provedbe Strategije
- Na kraju perioda provedbe Strategije
- Na neki drugi način: _____.

• Ne

Q3.a Da li je planirana krivično-pravna analiza u odnosu na problematiku nasilja nad djecom, u okviru Strategije borbe protiv nasilja nad djecom 2012-2015?

• Da

- Na kraju svake kalendarske godine
- Na polovini provedbe Strategije
- Na kraju perioda provedbe Strategije
- Na neki drugi način: _____.

• Ne

Q3.b Da li je planirana analiza porodično-pravnih odredbi u pozitivnom zakonodavstvu u BiH u odnosu na problematiku nasilja nad djecom a u odnosu na Strategiju borbe protiv nasilja nad djecom 2012-2015?

• Da

- Na kraju svake kalendarske godine
- Na polovini provedbe Strategije
- Na kraju perioda provedbe Strategije
- Na neki drugi način: _____.

• Ne

Q3.c Da li je planirana analiza sistema zdravstvene zaštite u odnosu na problematiku nasilja nad djecom u periodu provedbe Strategije?

- Da
 - Na kraju svake kalendarske godine
 - Na polovini provedbe Strategije
 - Na kraju perioda provedbe Strategije
 - Na neki drugi način: _____.
- Ne

Q3.d Da li je planirana analiza sistema socijalne zaštite u odnosu na problematiku nasilja nad djecom u BIH u periodu provedbe Strategije?

- Da
 - Na kraju svake kalendarske godine
 - Na polovini provedbe Strategije
 - Na kraju perioda provedbe Strategije
 - Na neki drugi način: _____.
- Ne

Q3.e Da li je planirana analiza obrazovnog sistema u odnosu na problematiku nasilja nad djecom u BIH u periodu provedbe Strategije?

- Da
 - Na kraju svake kalendarske godine
 - Na polovini provedbe Strategije
 - Na kraju perioda provedbe Strategije
 - Na neki drugi način: _____.
- Ne

Q3.f Da li i na koji način vladine institucije planiraju izraditi izvještaje o njihovoj usklađenosti, na osnovu kojih će biti dati prijedlozi za izmjene i dopune zakona u ovom pravcu?

- Da, na način da _____

• Ne

Q4. Da li su u dovoljnoj mjeri razrađene odredbe u krivičnom zakonodavstvu koje se odnose na problem nasilja nad djecom u cilju djelotvornije krivično-pravne zaštite djece?

- Da

- Ne, objasni _____

Q5. Da je izrađen jedinstven Protokol/ Smjernice o postupanju u slučaju nasilja nad djecom koji će sadržavati zakonom prihvaćenu definiciju nasilja nad djecom, obaveze i odgovornosti nadležnih državnih tijela i drugih faktora koji učestvuju u njegovom sprječavanju, otkrivanju, suzbijanju i pružanju zaštite, te oblike, način i sadržaj saradnje (interdisciplinarni pristup)?

Q5a. Da li je izrađen jedinstveni Protokol/Smjernice o postupanju u slučajevima nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini?

- Da, postoji jedinstveni Protokol
- Djelimično postoji (opиšи) _____

- Ne postoji, različiti su u različitim administrativnim dijelovima BIH (opиšи):

Q5.b Da li je izrađen jedinstveni standard za definisanje nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini?

- Da, postoji jedinstveni standard na svim nivoima vlasti u BIH
- Djelimično postoji (opиши nivoe vlasti na kojima je on ostvaren)

- Ne postoji

Q5.c Da li se osigurala njegova dostupnost široj javnosti??

- Da, na način da

- Ne

Q5.d Da li je Vaša institucija učestvovala u izradi nekog od relevantnih Protokola/ Smjernica za postupanje u slučajevima nasilja nad djecom?

- Da, (navedite tačan naziv) _____

 - Djelomično , na način da _____

 - Ne

Q6. Da li je planirana izrada stručne analize stanja i educiranosti djelatnika/ca policije, sudova, centara za socijalni rad, bolnica, ustanova primarne zdravstvene zaštite, predškolskih, osnovnoškolskih, srednjoškolskih, visokoškolskih ustanova i medija o problematičnosti nasilja nad djecom?

- Da
 - Ne

Q6.a Da li je izrađena analiza educiranosti policije o problematici nasilja nad djecom?

- i. Da
 - ii. Djelimično (objasniti): _____

 - iii. Ne

Q6.b Da li je izrađena analiza educiranosti zaposlenika centara za socijalni rad o problematičnom nasilju nad djecom?

- i. Da
 - ii. Djelomično (objasniti): _____

 - iii. Ne

Q6.c Da li je izrađena analiza educiranosti ciljane grupe zdravstvenih radnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti o problematiči nasilja nad diecom?

- i. Da
 - ii. Djelimično (objasniti): _____

 - iii. Ne

Q6.d Da li je izrađena analiza educiranosti vaspitačica u ustanovama predškolskog odgoja o problematici nasilja nad djecom?

- i. Da
- ii. Djelimično (objasniti):

- iii. Ne

Q6.e Da li je izrađena analiza educiranosti nastavnog osoblja u osnovnim školama o problematici nasilja nad djecom?

- i. Da
- ii. Djelimično (objasniti):

- iii. Ne

Q6.f Da li je izrađena analiza educiranosti nastavnika u srednjim školama o problematici nasilja nad djecom?

- i. Da
- ii. Djelimično (objasniti):

- iii. Ne

Q6.g Da li je izrađena analiza educiranosti sudija i tužilaca o problematici nasilja nad djecom?

- i. Da
- ii. Djelimično (objasniti):

- ii. Ne

Q6.h. Da li je izrađena analiza educiranosti novinara o problematici nasilja nad djecom?

- i. Da
- ii. Djelimično (objasniti):

iii. Ne

Q6.i Da li je urađena kvalitativna analiza programa obuke i provjere njenih efekata na spoznaju stručnjaka koji su je pohađali?

i. Da, (objasniti) _____

ii. Djelimično _____

iii. Ne

Q6.j Da li postoji način dobivanja 'upotrebljene vrijednosti' ovakvih analiza za unapređenje svakodnevne prakse u organima formalne socijalne kontrole?

• Da, na način da _____

• Ne, iz razloga što _____

Q7. Da li su izrađeni program cjeloživotnog obrazovanja na univerzitetima koji bi pratili problematiku „nasilja nad djecom” i bili namijenjeni:

Q7.a Policiji

• Da, i to na sljedećim Univerzitetima: _____

• Ne

Q7.b. Ljekarima

• Da, i to na sljedećim Univerzitetima: _____

• Ne

Q7.c Stomatolozima

- Da, i to na sljedećim Univerzitetima: _____

_____.

- Ne

Q7.d Patronažnim sestrama

- Da, i to na sljedećim Univerzitetima: _____

_____.

- Ne

Q7.e Patronažnim medicinskim tehničarima

- Da, i to na sljedećim Univerzitetima: _____

_____.

- Ne

Q7.f Socijalnim radnicima

- Da, i to na sljedećim Univerzitetima: _____

_____.

- Ne

Q7.g Psiholozima - pedagozima (u školama i rezidencijalnim ustanovama za djecu)

- Da, i to na sljedećim Univerzitetima: _____

_____.

- Ne

Q7.h Psiholozima (naročito oni u službama primarne zdravstvene zaštite – domovi zdravlja na okolnosti ranog prepoznavanja nasilja nad djecom)

- Da, i to na sljedećim Univerzitetima: _____
_____.

- Ne

Q7.i. Defektologima

- Da, i to na slijedećim Univerzitetima: _____

_____.

- Ne

Q7.j. Tužiocima

- Da, i to na slijedećim Univerzitetima: _____

_____.

- Ne

Q7.k. Sudijama

- Da, i to na slijedećim Univerzitetima: _____

_____.

- Ne

Q7.l. Vaspitačima u predškolskim ustanovama

- Da, i to na slijedećim Univerzitetima: _____

_____.

- Ne

Q7.lj. Nastavnicima u srednjim školama

- Da, i to na slijedećim Univerzitetima: _____

_____.

- Ne

Q7.m Nastavnicima u osnovnim školama

- Da, i to na slijedećim Univerzitetima: _____

- Ne

Q7.n Novinarima

- Da, i to na slijedećim Univerzitetima: _____

- Ne

Q7.nj Nevladinim organizacijama

- Da, i to na slijedećim Univerzitetima: _____

_____.

- Ne

Q8. Da li je posvećena posebna pažnja izradi programa pedagoške edukacije zaposlenih u predškolskim ustanovama, osnovnoškolskim srednjoškolskim i visokoškolskim ustanovama o ovim pitanjima vezanim za nasilje nad djecom?

Q8.a Vaspitačica/ odgajatelja u predškolskim ustanovama

- Da, (objasniti) _____

- Ne

Q8.b Nastavnika u osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanova

- Da,
(objasniti) _____

- Ne

Q8.c nastavnika i asistenata na fakultetima u BIH, i da li isti sadrži elemente o nasilju nad djecom?

- Da, (objasniti): _____

- _____
- _____

- Ne

Q9. Da li su izrađeni programi psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja nad djecom?

i.Da, (navedi naslove programa i mjesta gdje se primjenjuju):

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

ii.Ne, ne postoje takvi programi

Q9.a Da li su izrađeni posebni programi namijenjeni za recidiviste (odrasle i djecu)?

i. Na državnom nivou:

- Da, (objasni): _____

- _____

- Ne

ii. Na nivou entiteta i Distrikta:

- Da, (objasni): _____

- _____

- Ne

iii. Na nivou kantona u FBIH:

- Da, (objasni): _____

- _____

- Ne

iv. Na općinskom nivou:

- Da, (objasni): _____

- Ne

Q9.b. Ukoliko je odgovor na prethodna pitanja DA, objasnite na koji način upoznajete javnost sa navedenim programima:

i. Putem WEB stranica (navedi neke od njih):

- _____
- _____
- _____

ii. Štampanjem publikacija (navedi neke od njih):

- _____
- _____
- _____

iii. Na neki drugi način (objasni): _____

Q10. Da li su izrađeni programi psihosocijalnog tretmana djece žrtava različitih oblika nasilja?

i. Na državnom nivou:

- Da, (objasni): _____

- Ne

ii. Na nivou entiteta i Distrikta:

- Da, (objasni): _____

- Ne

iii. Na nivou kantona u FBIH:

- Da, (objasni): _____

• Ne

iv. Na općinskom nivou:

- Da, (objasni): _____

• Ne

Q11. Da li su u primjeni Smjernice/ uputstva ili sl. za prevenciju i praćenje slučajeva nasilja nad djecom u rezidencijalnim ustanovama, usmjerena na poboljšanje uslova za život i smještaj djece u istim?

q11.a U domovima/ ustanovama za djecu bez roditeljskog staranja?

- Da, i to na nivou _____

• Ne

q11.b U zavodima/ ustanovama za djecu sa posebnim potrebama?

- Da, i to na nivou _____

• Ne

q11.c U maloljetničkim zatvorima?

- Da, i to na nivou _____

• Ne

Q12. Da li je izrađen i štampan adresar svih ustanova, organizacija i ostalih institucija koje pružaju pomoć, podršku i zaštitu djece žrtava nasilja?

i. Na državnom nivou:

- Da, (objasni): _____

• Ne

ii. Na nivou entiteta i Distrikta:

- Da, (objasni): _____

• Ne

iii. Na nivou kantona u FBIH:

- Da, (objasni): _____

• Ne

iv. Na općinskom nivou:

- Da, (objasni): _____

• Ne

Q12.a. Ukoliko je odgovor na prethodno pitanje DA, da li i na koji je vladin sektor osigurao ili planira osigurati njegovu dostupnost najširem krugu osoba?

- DA, dostupnost je osigurana, putem _____

- NE, ali planirano je osigurati, putem _____

• Ne

Q13. Da li je preciziran model kojim se želi sugerisati i strateški tretirati mjera označavanja oznakom *HITNO* sve sudske predmete o nasilju nad djecom?

- Da, postoji strateški model na nivou VSTV BIH
- Da, postoji strateški model na nivou entiteta i Distrikta
- Ne postoji takav model

Q14. Na koji način je predviđeno poticanje ukljanjanja stereotipa o nasilju nad djecom u BiH, posebno vodeći računa o medijima i programima obrazovnih ustanova?

q14.a Da li su organizovane medijske kampanje u cilju otklanjanja stereotipa o fenomenu nasilja nad djecom, namijenjene široj javnosti?

- Da, organizovane su slijedeće kampanje (naziv i trajanje):

- Ne

q14.b Otklanjanje stereotipa o nasilju na djecom se tretira ili planira tretirati kroz programe

i. Predškolskih ustanova

- Da (objasniti)_____
- Ne, ali je planirano (objasniti)_____
- Ne.

ii. Osnovnoškolskih ustanova

- Da (objasniti)_____
- Ne, ali je planirano (objasniti)_____
- Ne.

iii. Srednjoškolskih ustanova

- Da (objasniti)_____
- Ne, ali je planirano (objasniti)_____
- Ne.

iv. Visokoškolskih ustanova

- Da (objasniti)_____
- Ne, ali je planirano (objasniti)_____
- Ne

Q15. Da li se u Strategiji posebno vodilo računa o tome da se osigura dostupnost informacija o problematici nasilja nad djecom sljedećim tzv. osjetljivim skupinama osoba i/ili marginalizovanim pojedincima i grupama?

i. žene i djeca s invaliditetom,

- Da, (objasni): _____
- _____

- Ne

ii. žene migrantice sa djecom,

- Da, (objasni): _____
- _____

- Ne

iii. žene i djeca pripadnici pojedinih manjinskih skupina

- Da, (objasni): _____
- _____

- Ne

iv. Porodice u stanju socijalne potrebe

- Da, (objasni): _____
- _____

- Ne

v. žene i djeca iz ruralnih porodica

- Da, (objasni): _____
- _____

- Ne

vi. jednoroditeljske porodice

- Da, (objasni): _____
- _____

- Ne

vii. Hraniteljske i usvojiteljske porodice

- Da, (objasni): _____
- _____

- Ne

viii. oboljeli od PTSP-a i članovi njihovih porodica

- Da, (objasni): _____

- Ne

ix. ostale ranjive kategorije

- djeca bez roditeljskog staranja u institucijama
 - Da, (objasni): _____

 - Ne
- djeca bez roditeljskog staranja u hraniteljskim porodicama
 - Da, (objasni): _____

 - Ne
- djeca sa invaliditetom u rezidencijalnim ustanovama
 - Da, (objasni): _____

 - Ne
- djeca u sukobu sa zakonom
 - Da, (objasni): _____

 - Ne
- djeca koja žive i rade na ulici
 - Da, (objasni): _____

 - Ne
- djeca interno raseljena lica i izbjeglice
 - Da, (objasni): _____

 - Ne

- djeca u kolektivnim centrima
 - Da, (objasni):

 - _____
- Ne
- djeca pripradnici manjinskih naroda
 - Da, (objasnite)

 - Ne

Q16. Da li je planirano izdavati statistički godišnjak o nasilju nad djecom u BiH koji bi uključivao pravosudne i policijske statistike, statistike centara za socijalni rad i statistiku o finansijskim izdvajanjima vezanim za društveni odgovor na problem nasilja nad djecom ?

- i. Na nivou države:
 - Da (opиšи): _____

 - Ne
- ii. U Republici Srpskoj
 - Da (opиšи): _____

 - Ne
- iii. U FBIH
 - Da (opиšи): _____

 - Ne
- iv. U Distriktu Brčko BIH
 - Da (opиšи): _____

 - Ne

v. U kantonima u FBIH

- Da (opиšи): _____

- Ne

vi. U općinama:

- Da (opиšи): _____

- Ne

Q17. Na koji način planirate izmjeriti zdravstvene i finansijske posljedice fenomena nasilja nad djecom u BIH?

- i. Izradom posebnog biltena u oblasti zdravstva
- ii. Izradom posebnog poglavlja u Okviru Statističkog biltena
- iii. Na drugi način (opиши): _____

- iv. Nije planirano uopšte

Q18. Da li je Strategija predvidjela poticanje osnivanja multidisciplinarnih porodičnih savjetovaništa, tamo gdje ne postoje, i revitalizaciju postojećih, u cilju prevencije nasilja nad djecom u svim njegovim vidovima

i. Revitalizaciju postojećih:

- Da, (opиши): _____

- Ne

ii. Osnovanje novih

- Da, (opиши): _____

- Ne

Q18.a Da li se u Strategiji vodilo računa o posebnim programima koji propagiraju afirmaciju odgovornog roditeljstva i kvalitetne brige o najmlađim članovima porodice (djeci)?

- i. Da, (opиши): _____

- _____

- ii. Ne

Q18.b Da li su predviđeni posebni programi podrške roditeljima i porodicama koje imaju problema sa nasiljem unutar porodice (a nasilje nad djecom je samo sastavni dio svakodnevnice)?

i.Da, (opиšи): _____

ii.Ne

Q18.c Da li su predviđeni posebni programi podrške marginalizovanim grupama i porodicama koje imaju problem sa nasiljem unutar porodice, ili zbog društvenih i porodičnih prilika nalaze se u riziku od nasilja?

i.Da, (opиšи): _____

ii.Ne

Q19. Da li su razrađeni programi zaštite djece u oblasti *cyber* kriminala u okviru aktivnosti slijedećih institucija:

i.RAK?

- Da, (opишите начин): _____

• Ne

ii.Vijeće za štampu BIH?

- Da, (opишите начин): _____

• Ne

iii.Policija

- Da, (opишите начин): _____

-
-
- Ne

iv.Tužilaštvo

- Da, (opиште način): _____

- Ne

v.Centri za socijalni rad?

- Da, (opиште način): _____

- Ne

vi Nevladine organizacije

- Da, (opиште način): _____

- Ne

Q20. Da li su Strategijom predviđeni i formirani koordinacijski timovi za borbu protiv nasilja nad djecom na općinskom nivou?

i.Da

- 2012.(u ____ općina u BIH, ____ u FBIH, ____ RS);
- 2013.(u ____ općina u BIH, ____ u FBIH, ____ RS);
- 2014.(u ____ općina u BIH, ____ u FBIH, ____ RS);
- 2015.(u ____ općina u BIH, ____ u FBIH, ____ RS)

ii.Ne

Q21 Unesite podatke o tzv stručnim timovima u OSNOVNIM ŠKOLAMA koje se odnose na sprečavanje svih oblika nasilja nad djecom i vršnjačkog nasilja u Bosni i Hercegovini:

i.U Republici Srpskoj

- Formirani potpuni stručni timovi: (pedagog-psiholog-socijalni radnik)

1. Da (navedi broj škola)

2012 ____; 2013 ____; 2014 ____; 2015 ____;

2. Nema takvih slučajeva?

- Formirani nepotpuni timovi (pedagog – psiholog ili psiholg- socijalni radnik ili socijalni radnik i pedagog)

1. Da (navedi broj škola)

2012 ____; 2013 ____; 2014 ____; 2015 ____;

2. Nema takvih slučajeva

- Problem se rješava sa jednim stručnim licem

1. Pedagog: ____ (upiši broj škola)

2. Psiholog: ____ (upiši broj škola)

3. Socijalni radnik ____ (upiši broj škola)

- Ne postoji tim:

ii.U Federaciji BIH

Kanton (upišite naziv kantona)

- Formirani potpuni stručni timovi: (pedagog-psiholog-socijalni radnik)

1. Da (navedi broj škola)

2012 ____; 2013 ____; 2014 ____; 2015 ____;

2. Nema takvih slučajeva

- Formirani nepotpuni timovi (pedagog – psiholog ili psiholg- socijalni radnik ili socijalni radnik i pedagog)

1. Da (navedi broj škola)

2012 ____; 2013 ____; 2014 ____; 2015 ____;

2. Nema takvih slučajeva

- Problem se rješava sa jednim stručnim licem

1. Pedagog: ____ (upiši broj škola)

2. Psiholog: ____ (upiši broj škola)

3. Socijalni radnik ____ (upiši broj škola)

- Ne postoji tim:

iii.Distrikt Brčko

- Formirani potpuni stručni timovi: (pedagog-psiholog-socijalni radnik)
 1. Da (navedi broj škola)
2012 ____; 2013 ____; 2014 ____; 2015 ____;
 2. Nema takvih slučajeva
- Formirani nepotpuni timovi (pedagog – psiholog ili psiholg- socijalni radnik ili socijalni radnik i pedagog)
 1. Da (navedi broj škola)
2012 ____; 2013 ____; 2014 ____; 2015 ____;
 2. Nema takvih slučajeva
- Problem se rješava sa jednim stručnim licem
 1. Pedagog: ____ (upiši broj škola)
 2. Psiholog: ____ (upiši broj škola)
 3. Socijalni radnik ____ (upiši broj škola)
- Ne postoji tim:

Q21a Unesite podatke o tzv stručnim timovima u SREDNJIM ŠKOLAMA koje se odnose na sprječavanje svih oblika nasilja nad djecom i vršnjačkog nasilja u Bosni i Hercegovini:

i. U Republici Srpskoj

- Formirani potpuni stručni timovi: (pedagog-psiholog-socijalni radnik)
 1. Da (navedi broj škola)
2012 ____; 2013 ____; 2014 ____; 2015 ____;
 2. Nema takvih slučajeva
- Formirani nepotpuni timovi (pedagog – psiholog ili psiholg- socijalni radnik ili socijalni radnik i pedagog))
 1. Da (navedi broj škola)
2012 ____; 2013 ____; 2014 ____; 2015 ____;
 2. Nema takvih slučajeva
- Problem se rješava sa jednim stručnim licem
 1. Pedagog: ____ (upiši broj škola)
 2. Psiholog: ____ (upiši broj škola)
 3. Socijalni radnik ____ (upiši broj škola)
- Ne postoji tim:

ii. U Federaciji BIH

Kanton (upišite naziv Kantona - _____)

- Formirani potpuni stručni timovi: (pedagog-psiholog-socijalni radnik)

1. Da (navedi broj škola)

2012 ____; 2013 ____; 2014 ____; 2015 ____;

2. Nema takvih slučajeva

- Formirani nepotpuni timovi (pedagog – psiholog ili psiholg- socijalni radnik ili socijalni radnik i pedagog)

1. Da (navedi broj škola)

2012 ____; 2013 ____; 2014 ____; 2015 ____;

2. Nema takvih slučajeva

- Problem se rješava sa jednim stručnim licem

1. Pedagog: ____ (upiši broj škola)

2. Psiholog: ____ (upiši broj škola)

3. Socijalni radnik ____ (upiši broj škola)

- Ne postoji tim:

iii. Distrikt Brčko

- Formirani potpuni stručni timovi: (pedagog-psiholog-socijalni radnik)

1. Da (navedi broj škola)

2012 ____; 2013 ____; 2014 ____; 2015 ____;

2. Nema takvih slučajeva

- Formirani nepotpuni timovi (pedagog – psiholog ili psiholg- socijalni radnik ili socijalni radnik i pedagog)

1. Da (navedi broj škola)

2012 ____; 2013 ____; 2014 ____; 2015 ____;

2. Nema takvih slučajeva

- Problem se rješava sa jednim stručnim licem

1. Pedagog: ____ (upiši broj škola)

2. Psiholog: ____ (upiši broj škola)

3. Socijalni radnik ____ (upiši broj škola)

- Ne postoji tim

Q22. Da li je izvršena analiza koncepta samoregulacije pisanih i audiovizuelnih medija od strane Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH kada se radi o izvještavanju o djeci koja su počinoci nasilja, žrtve nasilja ili svjedoci nasilja:

i.MLJPI je zatražilo ovakvu informaciju od RAK-a?

- 2012
 - 1. Da
 - 2. Ne
- 2013
 - 1. Da
 - 2. Ne
- 2014
 - 1. Da
 - 2. Ne
- 2015
 - 1. Da
 - 2. Ne

ii.MLJPI je zatražilo ovakvu informaciju od Vijeća za štampu BiH?

- 2012
 - 1. Da
 - 2. Ne
- 2013
 - 1. Da
 - 2. Ne
- 2014
 - 1. Da
 - 2. Ne
- 2015
 - 1. Da
 - 2. Ne

Q22a Da li se i na koji način vrši zaštita djece od tzv. 'sekundarne viktimizacije' kroz medijske sadržaje?

- Da, na način da _____

- Ne

Q23. Da li je planirano izdvajanje posebne stavke u budžetu za potrebe „sprečavanja nasilja nad djecom“ ?

Na nivou Države BIH

- i. Da, i sredstva su alocirana (opиште za koju namjenu): _____

- ii. U fazi je realizacije (opиште): _____

- iii. Ne

Na nivou Republike Srpske

- i.Da, i sredstva su alocirana (opиште za koju namjenu): _____

- ii.U fazi je realizacije (opиште): _____

- iii.Ne

Na nivou Federacije BIH

- i. Da, i sredstva su alocirana(опишите за коју намјену): _____

- ii. U fazi je realizacije (opиште): _____

- iii. Ne

Kanton (upišite ime Kantona -)

i.Da, i sredstva su alocirana(opišite za koju namjenu):

ii.U fazi je realizacije (opišite): _____

iii.Ne

Brčko Distrikt BH

iv.Da, i sredstva su alocirana (opišite za koju namjenu):

v.U fazi je realizacije (opišite):_____

vi.Ne

Q24. Da li je uspostavljena baza podataka u kojoj su evidentirani izvršioci krivičnih dijela vezanih za problem nasilja nad djecom,

Na nivou države BiH

- Da
- U izradi je
- Ne

Na nivou Republike Srpske

- Da
- U izradi je
- Ne

Na nivou Federacije BiH

- Da
- U izradi je
- Ne

Na nivou Brčko Distrikta

- Da
- U izradi je
- Ne

Na nivou kantona

- Da (navedite Kantone u kojima je dostupna):

- U izradi je, u sljedećim kantonima

- Ne

Na nivou općina

- Da
- U izradi je
- Ne

Q25. Na koji način se vrši kontrola provedbe odredbi iz Etičkog kodeksa istraživanja o djeci i sa djecom u BIH?

Na državnom nivou

U Republici Srpskoj

Na nivou FBIH

Kanton (upišite naziv kantona.....)

Brčko Distrikt BIH

Q26. Da li vladine institucije imaju saradnju sa drugim institucijama i/ ili ustanovama u cilju implementacije državne Strategije za borbu protiv nasilja nad djecom u BiH ili generalno prevencije i suzbijanja nasilja nad djecom i njegovih posljedica?

- Da, (navедите s kojim) _____

- Ne

Q26.a Da li su vladine institucije dio neke formalne ili neformalne radne grupe /tijela koje se bavi problematikom nasilja nad djecom u BiH?

- Da, (navедите ime i nivo djelovanja grupe/tijela) _____

• Djelimično (objasnite) _____

• Ne

Q26b. Da li vladine institucije imaju ostvarenu saradnju sa nevladinim sektorom u cilju implementacije državne Strategije za borbu protiv nasilja nad djecom u BiH ili generalno prevencije i suzbijanja nasilja nad djecom u BiH i njegovih posljedica?

Na državnom nivou

- Da, i to u sljedećim oblastima:
 - Javnog zagovaranja / kampanja za podizanje svijesti šire javnosti o problemu nasilja nad djecom i važnosti prevencije/ suzbijanja istog
 - Edukacije stručnjaka/ profesionalaca koji rade sa djecom u riziku/ žrtvama nasilja
 - Obrazovanja / unaprijeđenja curriculuma škola i obrazovnih institucija
 - Pružanja direktnih servisa za djecu u riziku/ žrtve nasilja
 - Podrške rezidencijalnim institucijama / ustanovama za djecu
 - Provođenju istraživanja usmjerenih na spoznaju, prevenciju i suzbijanje nasilja nad djecom u BiH
 - Ostalo (navedite šta) _____

- Djelimično, na način da

- Ne

Na nivou Republike Srpske

- Da, i to u sljedećim oblastima:
 - Javnog zagovaranja / kampanja za podizanje svijesti šire javnosti o problemu nasilja nad djecom i važnosti prevencije/ suzbijanja istog
 - Edukacije stručnjaka/ profesionalaca koji rade sa djecom u riziku/ žrtvama nasilja

- Obrazovanja / unaprijeđenja curriculuma škola i obrazovnih institucija
- Pružanja direktnih servisa za djecu u riziku/ žrtve nasilja
- Podrške rezidencijalnim institucijama / ustanovama za djecu
- Provodenju istraživanja usmjerenih na spoznaju, prevenciju i suzbijanje nasilja nad djecom u BiH
- Ostalo (navedite šta) _____

- Djelimično, na način da _____

- Ne

Na nivou Federacije

- Da, i to u sljedećim oblastima:
 - Javnog zagovaranja / kampanja za podizanje svijesti šire javnosti o problemu nasilja nad djecom i važnosti prevencije/ suzbijanja istog
 - Edukacije stručnjaka/ profesionalaca koji rade sa djecom u riziku/ žrtvama nasilja
 - Obrazovanja / unaprijeđenja curriculuma škola i obrazovnih institucija
 - Pružanja direktnih servisa za djecu u riziku/ žrtve nasilja
 - Podrške rezidencijalnim institucijama / ustanovama za djecu
 - Provodenju istraživanja usmjerenih na spoznaju, prevenciju i suzbijanje nasilja nad djecom u BiH
 - Ostalo (navedite šta) _____

- Djelimično, na način da _____

- Ne

Na nivou Kantona (1-10)

- Da, i to u sljedećim oblastima:

- Javnog zagovaranja / kampanja za podizanje svijesti šire javnosti o problemu nasilja nad djecom i važnosti prevencije/ suzbijanja istog
- Edukacije stručnjaka/ profesionalaca koji rade sa djecom u riziku/ žrtvama nasilja
- Obrazovanja / unaprijeđenja curriculuma škola i obrazovnih institucija
- Pružanja direktnih servisa za djecu u riziku/ žrtve nasilja
- Podrške rezidencijalnim institucijama / ustanovama za djecu
- Provodenju istraživanja usmjerenih na spoznaju, prevenciju i suzbijanje nasilja nad djecom u BiH
- Ostalo (navedite šta) _____

- Djelimično, na način da_____

- Ne

Na nivou Brčko Distrikta

- Da, i to u sljedećim oblastima:
 - Javnog zagovaranja / kampanja za podizanje svijesti šire javnosti o problemu nasilja nad djecom i važnosti prevencije/ suzbijanja istog
 - Edukacije stručnjaka/ profesionalaca koji rade sa djecom u riziku/ žrtvama nasilja
 - Obrazovanja / unaprijeđenja curriculuma škola i obrazovnih institucija
 - Pružanja direktnih servisa za djecu u riziku/ žrtve nasilja
 - Podrške rezidencijalnim institucijama / ustanovama za djecu
 - Provodenju istraživanja usmjerenih na spoznaju, prevenciju i suzbijanje nasilja nad djecom u BiH
 - Ostalo (navedite šta) _____

- Djelimično, na način da_____

- Ne

Na nivou općina

- Da, i to u sljedećim oblastima:
 - Javnog zagovaranja / kampanja za podizanje svijesti šire javnosti o problemu nasilja nad djecom i važnosti prevencije/ suzbijanja istog
 - Edukacije stručnjaka/ profesionalaca koji rade sa djecom u riziku/ žrtvama nasilja
 - Obrazovanja / unaprijeđenja curriculuma škola i obrazovnih institucija
 - Pružanja direktnih servisa za djecu u riziku/ žrtve nasilja
 - Podrške rezidencijalnim institucijama / ustanovama za djecu
 - Provođenju istraživanja usmjerenih na spoznaju, prevenciju i suzbijanje nasilja nad djecom u BiH
 - Ostalo (navедите šta) _____

- Djelimično, na način da _____

- Ne

Hvala na saradnji!



D. Mihajlovića 4, 75000 Tuzla
Tel: ++ 387 35 36 36 90
vesta@bih.net.ba
www.vesta.ba



Ovaj projekat finansira
Europska unija